

IRODALMI ÉRTESÍTŐ.

A Krizaalbum ez évben meg fog jelenni. A gyűjteményben a Kriza-
emlékünnepevényen elmondott beszédeken kívül sok jeles írótól lesznek közlemé-
nyek. A tiszta jövedelem a Kriza-alap javára fog fordíttatni. Előre is felhívjuk
rá olvasóink figyelmét.

Alkalmi könyörgések. Az unitáriusok E. K. Tanácsa igen helyes s
részint kegyeletes intézkedést tett, midőn a némelyek előtt még most is ked-
ves emlékezetben álló eme kis könyvet, melyet Szentábrahámi Mihály jeles uni-
tárius püspök még a mult százban írt és az E. K. Tanács 1826-ban kinyomatott,
újbol közforgalomba bocsátotta. A könyv összesen 144 imát tartalmaz, melyek
lehet hogy a mai szépirodalmi követelményeknek, sőt az unitáriusok némely
nézeteinek sem felelnek meg, de az a mély vallásos érzés, az az igazi buzgó
kegyesség, mely mindeniken előmlik, kétségen kívül érdemessé teszi az olva-
sásra. Lelkészeink a kellő módosítások mellett jó hasznát vehetik. — A könyv
nagyon szép és csinos kötésű és az ára csak 50 kr., éppen azért, hogy bárki
is megszerezhesse. Kapható a kolozsvári könyvárusoknál és a főiskolai könyv-
tárnoknál. Ajánljuk az érdeklődők figyelmébe.

Unitárius kis könyvtár. Szerk. Derzsi Károly budapesti unitárius
lelkész. VIII. Tartalom: Isten, az Atya, Bellows W. H. után. Kapható a szerkesz-
tőnél és minden unitár. esperesnél.

Channingnek igazibb tanítványa és a legújabbkori amerikai unitarismus-
nak lelkesebb apostola egy sem volt, mint a csak nem rég elhalt dr. Bellows.
Az ő szervező energiája nélkül az amerikai unitáriusok most bizonytal nem
volnának ott, a hol vannak. Örvendünk, hogy olvashatjuk magasztosult szelle-
mének egyik szép termékét saját nyelvünkön is. Ki az Isten? Mióta az embe-
riség elhagyta gyermekségét, miudig érezte, hogy atyja és szülője, miképpen a
földi atya az ő gyermekének, de kimondani csak későre tudta szívének eme
tisztá érzelmét. A theologusok ezt tanították és a papok erről prédikáltak. De
mindkettő tévedett, midőn az Istentől elszakította az embert s közvetítők által
engedte meg a hozzájutást. Tévedés volt Jézust úgy tüntetni fel, mint ki által
egyedül lehet Istenhez jutni. Tévedésen alapúl minden külső ábrázolás és kép-
imádás. A minthogy legbizonyosabb szellemi életünk, úgy legbizonyosabb az is,
mit szellemünkkel látunk és ismerünk. Szellemi felfogásunk nélkül a világ ter-
jedelme ama kis hajlékba szorulna, melyben lakunk, míg így Istennek háza és
a menyországnak kapuja. Csalódnak a modern agnosticusok, ha azt mondják,
hogy Istent nem lehet felfogni és megismerni. Hiszen ők tudják legjobban, mily
nehéz eltitkolniok e való igazságot. De mi nem fűzzük tovább az eszméket,
hanem azt mondjuk, hogy a ki azokat szép képekben és meggyőző érvekkel
bebizonyítva látni ohajtja, forduljon az Unitárius kis könyvtár VIII-ik számához.

Szilágy megye földrajza s bevezetésül földrajzi alapismeretek a népiskolák III-ik osztálya számára. Irta Borbély Sámuel. Csinos és jó kis könyv. Méltó a 150 forint jutalomra, a melyet elnyert. Elejétől végig az a kellemes hangulatteljeség vonul rajta át, a mely a tanulóval nemcsak a tárgyat, hanem a tanulást is megkedvelteti. Két főrésze oszlik. Első a földrajzi alapismeretek. Második rész: Szilágy megye ismertetése. Van benne egy szélrózsa és Szilágy megye czimere s a térkép is nemsokára készen lesz. Mi melegen ajánljuk a kitünő kis munkát tankönyvül és mintául egyaránt. Szerző e téren sok hasznára lehet tanügyünknek. — A könyv ára: 25 kr.

Tájékozás a szegény tanulókat ruhával segélyező egylet felállítására és szervezésére felől. E kis füzet célja az, hogy a Kolozsvárt már két év óta fennálló u. n. rongyos-egylettel röviden megismertesse az olvasót. Szerzője dr. Jenei Viktor egyetemi tanár ur és egyleti elnök, a többfelől mutatkozó érdeklődés kielégítésére adta ki a város költségén. Ebből ki-ki azonnal átláthatja, hogy ez egylet a legnagyobb hiányt akarta pótolni. Vannak ezenkívül az Egylet alapszabályai, melyeket az elnöknel a bizottság határozatából ezentúl minden megyei központi hivatalnál ingyen meg lehet kapni.

Gyöngyösi Istvánné sz. Csehi Ágnes végtisztelessége. Tartották Kelemen Albert és Török Áron lelkészek Marosvásárhelytől, hol meghalt és Vargyason, hol eltemettetett 1883 febr. 7-én és 8-án. E szép beszédekben illető lelkészársaink méltó emléket állítottak a derék nőnek.

Egyházi beszéd a magyar orsz. ref. egyh. közalap ügyében; irta: Lévy Lajos. Lelkes felhívás a reformáltakhoz egy oly ügyben, a melyben az unitáriusok is — író szerint — szép eredményt mutattak fel.

Oktató házi orvos. Szerk. dr. Bruck Lipót. Budapest VII. ker. király-utca 35. sz. E gyógytudományi és egészségügyi hetilap július hóban a második félévre lépett, s tartalmából ítélve, mindennapi hiányt akar pótolni. Van egy rovata, melyben a szerkesztő orvosi kérdésekre ad feleleteket. Főleg a lelkészek haszonnal olvashatják. Ajánljuk figyelmükbe. Előfizetési ára félévre 2 frt.

Beküldettek: Azon több oldalról nyilvánított obajnak megfelelőleg, hogy az Idézetek Tára ne könnyen elhanyagolható havi füzetekben, hanem kötetekben jelenjék meg, az eddig megjelent hat füzetet, mely a világirodalom mezéről közel ezer szerzőtől több mint kétezerkétszáz idézetet hoz, egy kötetben is kiadtuk s 1 frt 50 kr-ért postafordultával díjmentesen küldjük meg. A „Havi füzetek“ kiadóhivatala. Budapest II. Donáti u. 3. — Van szerencsém iisztelettel jelenteni, hogy „Nevelés-tudomány“ című munkámnak még meglévő példányaival 10 frt helyett 4 forintért szolgálhatok. Budapestben (Ósz-utca 15. sz.) 1883 évi szept. 6-án. Lubrich Ágost, m. k. egyetemi r. tanár. — Három tíz-vész Szentháromságon. Közli: Gyórfy Sándor, szentháromsági lelkész. Népies verses historiák. Ára 10 kr. Jövedelme az ottani papiház építésére fordítatik. — Megrendelési felhívás! Alulírt zeneműkereskedő batorkodók tisztelttel jelenteni, miszerint kereskedésében a következő legujabb megjelent zeneművek kaphatók, vagy megrendelhetők: 1. Hat Praeludium. Ünnepeles alkalmakra. Orgonára szerző Nemesovits Antal, orgonász és képezdei zenetanár Győrött. Ezen hat orgona-darab egyszersmind kiegészítő részét képezi fentnevezett szerző „Gyakorlati orgonász“ című művének, a mely mű második kiadásban éppen most került ki a sajtó alól. 2. Latin Requiem Liberával. Egy énekhangra orgonakisérettel. Szerző: Nemesovits Antal, orgonász és képezdei

zenetanár Győrött. Mindegyik műnek ára 60—60 kr. A „Gyakorlati orgonász” ára 1 frt 50 kr. A megrendelés legcélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. Tisztelettel Hennieke Rezső, könyv- és zeneműkereskedő Győrött. Bs.

KÜLÖNFÉLÉK.

Dr. Brassai Sámuel kolozsvári egyetemi nyilvános rendes tanárnak nyugdíjazása alkalmából királyi tanácsosi czim adatott.

A magyar reformált egyházak egyetemes konventje folyó évi sept. hó 12. s következő napjain Kolozsvárt gyűlést tartott. Báró Vay Miklós világi elnök szép beszéddel nyitotta meg a gyűlést. A konventnek sok nevezetes tárgya közül legfontosabbak voltak az egyházi közalap mikénti kezelésének kérdése, s a vallás és közokt. ministernek a középtanodai orsz. törvény által jelzett intézkedések megtétele. Az előbbi tárgyat illetőleg, a konvent a központi kezelés mellett határozott. Mikor jutunk mi oda, hogy az egyházi közalap felett határozhatunk?

Luther Márton születésének négyszázas évfordulója. Midőn olvasóink e sorokat olvassák, akkor már nemcsak Németország, hanem minden prot. egyh. testület a nagy reformator emlékére rendezendő ünnepélylyel lesz elfoglalva. Luther nagy miveltiségének és kitünő reformátori talentumának az egész új világ nagyon sokat köszön. Nélküle a 16-ik százban nem lett volna a reformatio világra szóló esemény, és a vallás szabadság nem volna ma közös kincs. Ha e kincs drága nekünk, akkor Luther emléke kedves kell hogy legyen előttünk. A születés évfordulója november 10-én lesz, de mintha e nap nem lenne elégséges az ünnepélyek megtartására. már septememberben megkezdették azokat. A 95 thesisről híressé vált Wittenbergé volt az elsőség. September 13-án reggel az összes harangok zugása közt indult az óriási ünnepi menet élükön a reformator élő rokonaival. A templomban jelen volt a német trónörökös, kit a császár bizott meg, hogy képviselője legyen. A trónörökös meglátogatta a Luther-csarnokot, mely abban a házban volt berendezve, melyben egykor a reformator lakott. A csarnokban volt a Luther szószéke, első kiadásu műveinek gyűjteménye, Luther és szülői arcképei, Kranach egykoru festő jelesebb művei stb. Az ünnep másnap is tartott. Az ünnepélyben részt vett mintegy 25,000 idegen s köztük Láng Lajos főesperes Magyarországból. A liberalis protestansok, kiket az intézők nagy tapintatlanságból nem hívtak meg, az ünnepeltet úgy mint az ünnepet közönsnek tartván szintén megjelentek. Az ünnep nagyszerű volt. A Luther emléke ezt megérdemelte. Folyóiratunk jövő számában a nagy reformatorra még visszatérünk.

Az angol unitáriusok, egy buzgó ember áldozatkészségéből, Skocziában egy új missiói állomást szerveztek. E gondolatra kétségen kívül az a nagy hatás vezette őket, a melyet a híres „Scotch sermons” és Smith Robertson bibliai tanulmányai tettek ott a mult években. Az ügyet a skót unitárius társulat vette kezébe, s czélul tűzte ki egy elenyészőben levő gyülekezet felélesztését, és az unitárius eszméknek tudományos felolvasások által való terjesztését. Főhely Glasgow város lesz, honnan aztán alkalom szerint a nagyobb városokban meg kell jelenni. Fizetés 300 font sterling (3000 frt) és utiköltség. E nagy készütséget és jeles szónoki tehetséget igénylő állásra Street Kristóf Jakab fiatal unitárius lelkészt hívták meg, ki öt évi papszkodása alatt is érdemesitette